Сторожук Ольга,
старший викладач кафедри ділової української та іноземних мов навчально-наукового інституту права та психології,
Національна академія внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ НПУ В УМОВАХ НАДАННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБОВОМУ СКЛАДУ

Сучасна діяльність органів та підрозділів Національної поліції України дедалі більше виходить за межі суто правоохоронної функції, набуваючи вираженого соціально-психологічного виміру. В умовах воєнного стану, високої соціальної напруги та зростання запиту на психосоціальну допомогу населення керівник поліції постає не лише як організатор службових процесів, але й як носій складної психологічної ролі, від якої значною мірою залежить як ефективність управління, так і психоемоційний стан особового складу.

Soft skills забезпечують не лише результативність управлінських рішень, але й психологічну стійкість колективу, якість міжособистісної взаємодії, профілактику професійного вигорання та формування довіри у службовому середовищі. У сучасній науковій літературі вони розглядаються як інтегративний комплекс індивідуально-психологічних, соціально-психологічних та поведінкових характеристик, що забезпечують ефективну взаємодію особистості з професійним середовищем [3; 6; 5].

У структурному плані soft skills керівника поліції включають ключові психологічні компоненти, серед яких емоційна саморегуляція, емпатія та соціальна перцепція, комунікативна компетентність, стресостійкість, а також когнітивна гнучкість і здатність до прийняття рішень в умовах невизначеності [4; 5]. Саме ці якості забезпечують можливість ефективної реалізації базових управлінських функцій – планування, організації, мотивації та контролю – в умовах підвищених ризиків та інформаційної невизначеності.

У діяльності керівника Національної поліції України soft skills виступають не допоміжним, а системоутворювальним психологічним ресурсом. Вони забезпечують підтримання емоційної стабільності в кризових умовах, ефективну службову та міжособистісну комунікацію, зниження рівня конфліктності в колективі, профілактику професійного вигорання, а також прийняття зважених управлінських рішень у ситуаціях ризику [2; 4; 8].

Особливого значення зазначені психологічні якості набувають у процесі надання психосоціальної допомоги, де керівник поліції виконує не лише адміністративну, але й психологічно-лідерську функцію. У цьому контексті він виступає як носій підтримувальної позиції, що формує атмосферу довіри, безпеки та психологічної стабільності в колективі [7; 8]. Таким чином, управлінська діяльність набуває виразного гуманістичного виміру, спрямованого на збереження психічного здоров’я особового складу.

У структурі управлінської компетентності керівника органів та підрозділів Національної поліції України доцільно виокремити основні групи soft skills, кожна з яких виконує специфічну функцію в забезпеченні ефективності управлінської діяльності.

Передусім комунікативні навички забезпечують ефективну взаємодію в

системі «керівник – підлеглий – громадськість» і охоплюють здатність до активного слухання, аргументованого висловлювання позиції, ведення переговорів, публічного мовлення та надання конструктивного зворотного зв'язку [3; 6]. Не менш важливими є емоційно-регулятивні навички, які визначають здатність керівника до емоційної саморегуляції, управління стресом, підтримання психологічної стабільності та контролю поведінки в умовах кризових ситуацій [4; 5]. Лідерські навички, у свою чергу, охоплюють здатність до мотивації персоналу, формування ефективної командної взаємодії, прийняття управлінських рішень, а також розвиток організаційної культури підрозділу [6; 8].

Завершальну групу становлять рефлексивні навички, що передбачають здатність керівника до самоаналізу власної управлінської діяльності, критичної оцінки досягнутих результатів, корекції професійної поведінки та безперервного професійного розвитку [5; 1].

У процесі надання психосоціальної допомоги soft skills керівника поліції набувають системоутворювального значення, оскільки забезпечують формування гуманістично орієнтованої взаємодії з постраждалими, створення довірливого комунікативного середовища, зниження рівня психологічної напруги в колективі, ефективну міжпідроздільну координацію, а також підтримку психічного здоров'я персоналу [7; 8].

Soft skills керівників органів та підрозділів Національної поліції України формуються на перетині психології управління, менеджменту, соціології та педагогіки, що зумовлює їхній міждисциплінарний характер. У контексті надання психосоціальної допомоги особовому складу вони виступають інтегрованим психологічним конструктом, який поєднує психологічні механізми саморегуляції, управлінські технології організації службової діяльності, соціально-комунікативні навички взаємодії та етичні засади професійної поведінки [3; 6; 5].

У цьому аспекті soft skills керівника Національної поліції України слід розглядати як ключовий психологічний ресурс управлінської діяльності, що набуває особливої значущості в умовах кризових ситуацій та реалізації психосоціальної допомоги. Вони забезпечують підвищення ефективності управлінських рішень, підтримання психологічної стійкості особового складу, розвиток організаційної культури підрозділів, а також сприяють гуманізації правоохоронної діяльності в цілому [3; 4; 8].

Список використаних джерел:

1. Александрова О. Управлінська компетентність і розвиток soft skills. 2022.
2. Bora B. Soft skills development in professional education. 2015.
3. Cimatti B. Definition, development, assessment of soft skills and their role for organizations. 2016.
4. Goleman D. Working with Emotional Intelligence. New York: Bantam Books, 1998.
5. Iorio J. et al. Soft skills and leadership in complex environments. 2022.
6. Parlamis J., Monnot M. Soft skills in management and organizational behavior. 2019.
7. Ракітянська Н. Психологічні основи розвитку soft skills у професійній діяльності. 2021.
8. Тюріна В. Soft skills у підготовці керівників правоохоронних органів. 2024.